

**Rendi országgyűlés – polgári parlament.
Érdekképviselés és törvényhozás Magyarországon
a 15. századtól 1918-ig**

**Rendi országgyűlés – polgári parlament.
Érdekképviselés és törvényhozás Magyarországon
a 15. századtól 1918-ig**

Szerkesztette:

Dobszay Tamás – H. Németh István – Pap József – Szijártó M. István

**MAGYAR NEMZETI
LEVÉLTÁR**

Magyar Nemzeti Levéltár – Eszterházy Károly Egyetem
Budapest – Eger
2020

Készült a Magyar Nemzeti Levéltár által elnyert NKFI K 116166 kutatási projekt („A magyarországi rendiség politikai kultúrája, 1526–1848”), illetve az Eszterházy Károly Egyetem által elnyert K 112429 kutatási projekt („A dualizmus kori magyar országgyűlések tagjainak feltárása és társadalomtörténeti elemzése”) támogatásával

A borító előlapján a pozsonyi Magyar Kamara, majd később a magyar országgyűlés helyszínéül szolgáló épület, illetve a budapesti Országház (1903), a hátlapon A. J. Groitsch a Karok és Rendek 1836. évi pozsonyi üléséről készített rézmetszete látható.

© A szerzők, 2020

© Magyar Nemzeti Levéltár, 2020

© Eszterházy Károly Egyetem, 2020

ISBN 978-963-631-283-1

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás, a nyilvános előadás, a rádió- és a televízióadás, valamint a fordítás jogát, az egyes tanulmányokat illetően is

Kiadja a Magyar Nemzeti Levéltár és az Eszterházy Károly Egyetem
Felelős kiadó: Szabó Csaba és Pajtkókné Tari Ilona (rektori jogkörben eljáró rektorhelyettes)

Nyomdai előkészítés: Máté István

Borító: Nagy Attila

Tördelés: Molnár Gergely

Nyomdai munka: Pátria Nyomda Zrt., Budapest

Felelős vezető: Orgován Katalin vezérigazgató

Tartalomjegyzék

A KORAI RENDISÉGTŐL A HABSBERG MONARCHIA LEGERŐSEBB RENDI ÁLLAMÁIG (14–17. SZÁZAD) 7

<i>C. Tóth Norbert</i> : A „korai rendiség” és a „rendi állam” között – országgyűlések 1301–1440 között. Vázlat.....	9
<i>Mikó Gábor</i> : A Quadripartitum kéziratáról	25
<i>Dominkovits Péter</i> : A nyugat-dunántúli vármegyék országgyűlési követei Győr, Sopron, Vas, Zala megyék példáján.....	51
<i>Guszarova Tatiana</i> : A 17. századi országgyűlési naplók és a szerzőik.....	57
<i>Kádár Zsófia</i> : Szerzetesrendek a 17. század századi magyar országgyűléseken.....	67
<i>H. Németh István</i> : Egy korszakváltás városi követei, 1681–1741	81
<i>Szirtes Zsófia</i> : Brassói követek országgyűlési részvétele az erdélyi Habsburg-uralom kezdetén, 1690–1711	97

A 18. SZÁZADI DIÉTÁK TÁRSADALOMÉIS KULTÚRTÖRTÉNETI MEGKÖZELÍTÉSÉN 117

<i>Nagy János</i> : A 18. századi diéták társadalom- és kultúrtörténeti megközelítésben A vármegyei követek „csendes forradalma”. Viták az 1751. évi országgyűlésen.....	119
<i>Horváth Gyula Csaba</i> : A 18. századi vármegyei követek rokoni kapcsolathálója.	137
<i>Sebők Richárd</i> : Az 1722–1792 közötti országgyűléseken részt vevő és részt nem vevő érseki ülnökök és királyi ülnökök prozopográfiai elemzése	157
<i>Hende Fanni</i> : Ceremóniák a 18. század első felének országgyűlésein.....	195
<i>Vajnági Márta</i> : A magyar rendek az 1792-es koronázáson	209
<i>M. Varga Benedek</i> : „Domina et Rex”: Mária Terézia és a nőuralom problémája a 18. századi Magyarországon.....	231
<i>Maczák Iboha</i> : Egy országgyűlés – két hitszónok Hunyadi Szabó Ferenc és Tormási János tevékenysége az 1790-91. évi diétán	255
<i>Hönich Henrik</i> : Latin vagy magyar? A nyelvkérdés a diéta előtt 1790–91-ben	273

TÁRSADALMI CSOPORTOK, RENDI „FRAKCIÓK”

A REFORMORSZÁGGYŰLÉSEKEN295

Czinege Szilvia: Apponyi György gróf a reformkori országgyűléseken.....297

Melkovics Tamás: Az 1839–40-es diéta főrendi ellenzékének csoportprofilja.....323

Völgyesi Orsolya: A Királyi Tábla tagjai az 1832–36. évi országgyűlésen.....345

Czoch Gábor: Az 1843/44. évi városi reform Kassa szemszögéből.....365

Zakar Péter: Hám János felszólalása a vegyes házasságokról
folytatott országgyűlési vitában (1843).....391

Miru György: Alkotmányos viták az első népképviselői országgyűlésen.....407

A DUALIZMUS KORÁNAK ORSZÁGGYŰLÉSEI423

Pap József: „Madarász apó és a többiek” Az országgyűlési képviselők fluktuációja
a dualizmus korában.....425

Pál Judit – Vlad Popovici: A dualizmus kori parlamenti elit generációs vizsgálata.....451

Ballabás Dániel: „De kérdem ... vajjon oly könnyű-e akkora vagyont szerezni,
a mely után — a földbirtokot értve — háromezer forint adót kell fizetni?”
A főrendiházi cenzushoz szükséges földingatlan nagysága471

Tóth-Barbalics Veronika: A főrendiház bizottságai a dualizmus korában.....487

Gerhard Péter: Fővárosi érdekképviselő a korai dualizmus országgyűlésein.....503

Szendrei Ákos: Partiumi városok (Arad, Debrecen, Nagyvárad és Szatmárnémeti)
parlamenti képviselője a 19. század második felében. Adatok, kutatási
lehetőségek és módszerek527

Matolcsi Réka: „Izé úr” és a jó modor. A parlamenti illem megsértésének változatai
a dualizmus korában.....541

Források.....563

Kiadott, nyomtatott források.....571

Hivatkozott irodalom.....583